

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 22 • Perjantaina 7. marraskuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Soskuan myllyllä vasemmalta kirjoittajan puoliso Anja Kuosa, Marjatta Poskiparta, Martti Meskanen, Eero Häkli, Leena Meskanen, Leenan veli Jouko Karjalainen sekä kirjoittaja Seppo Kuosa. Veikko Koho ja Pentti Kempainen puuttuvat kuvasta.

Laatokka ”kerto”,
miksi Seppo Kuosasta tuli laivanrakentaja

Kotiseutumatka Kurkijoelle herkisti

Pari vuotta sitten olin bussimatkalla Valamossa. Matka suuntautui ensin Niiralan kautta Sortavalaan ja sieltä kantosiipialuksella Valamoon, jossa tutustuimme luostariin ja sen ympärillä olevaan kauniiseen saaristoon. Tuo matka jätti mieleeni ajatuksen, että olisi varmaan kiinnostavaa käydä tutustumassa kotiseutuun, sillä lukeehan passissani syntymäpaikan kohdalla Kurkijoki.

Olen todennäköisesti eräs nuorimpia kurkijokelaisia, koska synnyin elokuun loppupuolella 1944 Korpisaareen parhaaseen elonkorjuun aikaan. Jumalanpalveluksen ja kirkkoherran virkaanastumisen jälkeen ilmoitettiin seurakuntalaisille, että alueluovutukset alkaisivat välittömästi siten, että naiset, lapset ja vanhukset evakuoitaisiin ensin ja lähtö Korpisaaresta tapahtuisi maanantaina 4.9.1944. Kastamattomat lapset tulisi kastaa kirkolla ennen matkan jatkumista.

Äitini kertoman mukaan meitä oli kaksi poikaa, jotka saimme lentävän kasteen vanhassa Kurki-Hotellissa evakkomatkamme alkutai-

paleella, jota tehtiin Elisenvaaran asemalta lähtevään junaan. Niin siis ensimmäinen oleskeluni Kurkijoen Korpisaareen jäi vain kahden viikon mittaiseksi.

Suunnittelin Kurkijoen matkaa isäni Eeron kanssa vuoden 1990 vaiheilla hänen vielä eläessään, mutta äitini Helmi oli jyrkästi matkaa vastaan, ja niin se jäi sillä kertaa tekemättä. Osallistuin vaimoni Anjan kanssa viime syksynä Elisenvaaran koulun 80-vuotisjuhliin, jossa koulun historia palautti jälleen syntymäpäitjäni vaiheita mieliini.

Matkalle lähtijät

Olin kuullut Martti Meskaselta, että eräs Pietarissa asuva liikemies oli lähettänyt viestiä, että hän olisi kiinnostunut tapaamaan Korpisaareen. Olin kiinnostunut lähtemään, sillä silloinhan olisi mahdollisuus tutustua kotiseutuun. Matkaan lähtivät Leena ja Martti Meskanen, Leenan veli Jouko Karjalainen, Marjatta Pos-

kiparta, Pentti Kempinen, Eero Häkli ja matkaoppaana sekä autonkuljettajana mainio Veikko Koho sekä Anja ja Seppo Kuosa eli tämän matkakertomuksen kirjoittaja.

Matkaan lähdimme jo sunnuntai-iltana 25.5. Laskimme, että olisimme Niiralan rajanylityspaikalla aikaisin maanantaiaamuna. Nopea rajanylitys, ja matka Sortavalaan alkoi. Pysähdyimme Sortavalan laivasatamassa, josta Valamon kantosiipialukset lähtevät. Satamasta auton keula kääntettiin kohti Lahdenpohjaa, jossa pysähdyttiin ensimmäiselle ostospaikalle. Suoritimme nopeasti ostokset: samppanjaa ja olutta. Ostosten tarkoitus selvisi meille ensikertalaisille tosin vasta myöhemmin.

Kurkijoen kierros

Ensimmäinen pysähdyspaikkamme Kurkijoella oli Marianvaara ja siellä Marjatta Poskiparran kotipaikka. Se olikin kaunis pihapiiri pienellä mäellä, josta jäljellä oli enää rakennusten perustuskiviä ja hyvin säilynyt

maakellari. Marjatta kertoi, että äidin murheena olivat olleet leikkien yhteydessä alueelta löytyneet käsikranaatit, joita lapset saattoivat kanniskella ymmärtämättömyydessään.

Kodin raunioilla kaivettiin samppanjapullot esiin ja kohotettiin maljat muistoille ja tällä kerralla erityisesti myös Marjatalle ja Pentille, jotka samalla ilmoittivat matkaväelle kihlauksestaan ja toden totta kihlasormukset kiittelivät sormissa. Pari oli pyörähtänyt heti tultuamme kellarin hämääseen, jossa sormukset oli vaihdettu niin, ettei meistä sitä kukaan huomannut.

Onnittelimme tuoretta paria, ja Veikko pyysi saada lurauttaa kihlaparille laulun ”Sä kasvoit neito kaunoinen...” Näin saimme olla todistamassa kahden ihmisen yhteistä herkkää hetkeä.

Matkamme jatkui Marianvaarasta metsäisten maisemien läpi Vätikkään. Vätikässä tutustuimme rantaan rakennettuun lomakylään, jossa oli valmiina jo kolme paritaloa ja kahden lisärakennuksen valutyöt oli jo tehty. Alueella oli lisäksi ruokala/taloussraken-

Tässä lehdessä mm.

Tamperelaiset Lempäälässä	3
Pyhäinpäivänä muisteltiin	4
Erkki Poutanen: Ruskamatkalla 2	5
Ikimuistoinen kesämatka	6-7
Hiitolaisten syyskokous	7

Toimitus on KIINNI 10.-14.11.

Loppuvuoden Kurkijokelaiset ilmestyvät 21.11., 5.12. ja joulunumero 19.12. Muistathan joulutervehdykset!

nus sekä pitkä maalaituri eräälle Laatokan lukuisista lahdista. Kalakurjet olivat jo aiemmin tutustuneet kalareissullaan alueeseen. Hyvä majoituspaikka kotiseutumatkailijoille.

Ensi vierailu Korpisaareen

Vätikästä matkamme suuntautui majapaikkaamme, joka oli Lopotissa ”Mikon talo”. Se on uudehko talo, jossa on siistit huoneet kahdessa kerroksessa. Ruokailutila, sauna, uima-allas ja pesutilat ovat kellarikerroksessa. Ulkona on vielä erillinen saunarakennus. Alue oli siisti ja korkean aidan ympäröimä.

Kun huoneet oli jaettu ja tavarat saatu huoneisiin, lähdettiin tapaamaan isäntäämme Korpisaareen. Ensimmäinen pitkin Hiitolan menevää tietä, josta poikettiin sivutielle kohti Uiton-salmee. Silta oli purettu ja tilalle täytetty muhkea maavalli, joka katkaisi vesitien Korpisaaren ja mantereen väliltä.

Ajelimme jonkin matkaa Korpisaarentietä, joka kaartui lopulta oikealle ja päätyi rantaan Naistenmeren puolelle. Totesimme, että väärässä paikassa oltiin ja palattiin hiukan takaisin ja valittiin vasemmalle johtava tie, mikä nousi jyrkkänä korkealle mäelle. Sieltä lasketeltiin hiljaa alas, jolloin edessä avautui alava niitty ja oikealla siintä Punnoselta.

Lopulta tulimme Anton Mielosen kivinavetan eteen ja totesimme, että perillä oltiin. Isäntä valitettavasti oli joutunut lähtemään liikeasioilleen Pietariin, mutta tilanhoitaja oli suomalaisen tulkin kanssa paikalla meitä vastaanottamassa.

Kuosan kotirannassa

Mielosen vanha kivinavetta oli rakennettu uuteen uskoon: alakerrassa oli tilava oleskelutila, keittiö ja sau-

natilat. Yläkerta oli oleskelutilana, seinillä oli runsaasti taidetta sekä metsästyksen liittyviä esineitä ja täytetty hirvenpää. Pihalla oli kotieläimiä, hevosia ja nuori karhu häkissään. Alueella oli valmiina joitakin hirsimökkejä yöpymistä varten.

Tulkki kertoi, että isäntä omisti Pietarissa kuntoilu- ja biljardisaleja sekä valmisti biljardipöytiä. Tarkoituksena oli kehittää Korpisaareen jonkinlaista matkailukeskusta, ja siitä varmastikin johtui hänen kiinnostuksensa tavata entisiä korpisaarelaisia. Rantaan oli rakennettu laiturit, ja niinpä tilanhoitaja tarjosi isolla Silver-veneellään koko seurueelle pienen kierroksen Akanniemen ohi aina Tiakkaan asti.

Paluumatkalla pistäydettiin ensimmäisen kerran Mattilassa eli Eero ja Matti Kuosan kotirannassa sekä Martti Meskanen kotipaikan raunioilla. Maihin nousimme Lajusen tilan kohdalta ja ryteikön läpi Kalikkaojan yli kävelimme Mattilan tilalle, jossa meitä tervehtivät kaksi vanhaa omenapuuta, rakennusten kivijalat ja rinteessä kellarin musta aukko. Se oli kaunis, suojaisa, aurinkoinen rinne, joka laskeutui rantaan sileälle matalalle Kalikkakalliolle. Pihapiiriä reunusti koivut ja näkyipä joukossa joitakin tuomia ja raitojakin.

Muutamman sadan metrin päässä rannasta seisoi vanha yksinäinen kuusi Riikhikallion vieressä: oli tultu Martti Meskanen kodin raunioille. Näistäkin rakennuksista ei ollut jäljellä kuin kivijalkojen jäännöksiä. Olimme siis olleet lähimmät naapurit Korpisaareen. Vene oli Antinniemen suunnasta löytänyt paremman rannan, joten nousimme siellä veneeseen ja hurautimme takaisin Mielosen laiturin. Kiittelimme isännät, nousimme autoon, ajelimme takaisin majapaikkaamme, jossa ruoka oli jo odottamassa.

Jatkuu siv. 4

Maailman uusi isä

Isänpäivää vietetään Suomessa ensi sunnuntaina. Isillä on nyt muodikkaasti sanottuna nostetta. Katolisen maailman isä, paavi ei kuitenkaan ole viime aikoina esiintynyt ainakaan suomalaisissa medioissa kuten ennen. Sen sijaan maallinen maailma tuntuu saaneen uuden "isän", kun ensimmäinen afrikanamerikkalainen Barack Obama voitti Yhdysvaltojen presidentinvaalin selvin luvuin. Itseään kristilliseksi "mainostava" Obama onnistui saamaan äänestämiseen ja vaikuttamiseen pettyneet amerikkalaiset sankoin joukoin vaaliurnille. Ja hänen voitostaan on noussut oikea huumi. Toivottavasti hän pystyy lunnastamaan edes osan lupauksistaan ja saamaan Yhdysvallat nousemaan ahdingosta.

Yhdysvallat on valtavan suuri maa. Sen 50 osavaltion joukossa on hyvin erilaisia valtioita, lakeja ja tapoja. On suuri ja vaikea tehtävä hallita niin sirpaleista maata. Jo se riittäisi yhdelle miehelle elämäntehtäväksi. Nyt kuitenkin osittain Barack Obaman etnisestä, monikulttuurisesta taustasta johtuen muikin maailma on oimassa häntä itselleen, omien olojensa parantajaksi, jopa lähes "maailmanparantajaksi". Onko hänestä siihen, se jää nähtäväksi, mutta kuten sanottu olisi pienempikin tehtäväkenttä yhdelle miehelle riittänyt.

Realisti toppuuttelee: "Pian arki koittaa, ja henkinen krapula iskee." Mutta on ihana katsella voitonhuumasta iloitsevia ihmisiä Yhdysvalloissa, Keniassa ja jopa Suomessa. Toivotamme täältä Euroopan pohjoiskolkasta paljon onnea tulevalle presidentille Valkoiseen Taloon. Toivotaan, että hänelle jää raskaan työn ohella isänä aikaa hoitaa suhdetta omiin lapsiinsa. Pian saamme seurata "läheltä" perheen jokaista liikettä, opimme tuntemaan Obaman tyttärilleen lupaaman koiranpennun paremmin kuin oman naapurimme koiran jne. loputtomiin joko neljän tai kahdeksan vuoden ajan tästä eteenpäin.

Meillä kaikilla on isä, vaikka kaikki eivät olekaan saaneet tuntea

isäänsä henkilökohtaisesti. Sanotaan, että isyys kasvat-
taa pikku pojasta vastuunsa kantavan aikuisen. Monen kohdalla se pitää varmaan paikkansa. Uusi väite sen sijaan on, että isyys vähentäisi jopa masennusta. Mutta onhan niin, että monet pienten lasten isät lyhentävät mielellään työpäiväänsä. Pieneltä lapselta saa myös ihanan vilpittömän vastaanoton: halauksen kirkaat silmät loistaen jne. Mikä olisi sen parempaa mielenterveydenhoitoa? Onnea kaikille isille!

Raija Hjelm

"We have a dream.
Meillä on unelma."
Martin Luther King 1960-luvulla,
Barack Obama 2008

Kuolleita

Rakkaamme

Lennart Veli Johannes AHO

* 29.3.1926 Kurkijoella
† 25.10.2008 kotonaan Ypäjällä

Värähti hiljaa välkkyvät veet,
kuiskasi korvessa tuuli,
kukkaset väipuivat rukoukseen,
siintävä korkeus kuuli.

Ikävöiden
Mirja
sukulaiset
ystävät

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että siunaus toimitetaan Ypäjän kirkossa lauantaina 8.11.2008 klo 11.00, minkä jälkeen on muistotilaisuus Ypäjän seurakuntasalissa. Tiedustelut puh. 044-251 5611.

Muistettavaa

Muistot ovat elämän mauste. Tarinatuokio su 9.11. klo 14 Turun Karjalatalolla, Itäpellontie 2, Turku. Alustajana kirjailija Vuokko Niskanen, mukana muistelemassa myös Marita ja Martti Hirvonen. Piirakkakahvit. Tervetuloa.

Elisenvaaran Martat kok. ti 11.11. klo 16 Tuulalla, Antintie 4, Loimaa.

Hiitola-Kurkijoki Sukututkijat kok. to 13.11. klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Käpylänkujat 1, Helsinki. Suku Rouhiainen. Sali auki jo klo 15. Tervetulleita ovat kaikki pitäjämme sukujen tutkimisesta kiinnostuneet. 10-vuotisjuh-lakokous to 11.12.

Kalakurkien laivaristeilylle Viking Isabellalle ma 24.11. linja-auton aikataulu: Pääkkösen talli klo 17.45, Mellilän Mukkelsi klo 18, Loimaan Puistokatu 39 klo 18.15, OP:n pysäkki klo 18.20, Hirvikosken kirjaston pysäkki klo 18.30, Niinjoki klo 18.40, Haaroinen klo 18.50, vanhaa tietä Riihikoskelle, jossa klo 19.10, Aura Shell klo 19.30.

Isän ikävä

En ymmärrä
nykysuuntausta
isä on miltei tarpeeton,
te kaikki saitte kokea
mitä isän puute on.

Tuntui pahalta kuunnella
kun kaverit kehuivat
meidän isä osaa kaikkea
ja sillä voimat on valtavat.

Isän kaipuu usein jäytännyt
on monen sydänalaa,
moni pitkään odotti
vaikka tiesi, ei isä palaa.

Äidit saivat ponnistella
monet yli voimien
heillä sekä lapsilla
suuri suru, yhteinen.

Yhdessä niin ponnistellen
vuodet vieri näin
vaikka oli vaikeaa
mentiin eteenpäin.

Sirpa Aaltonen-
Veikkolainen

Pyhän- päivänä

Ystävän
hauta,
kynttilä,
kaipaus,
kukat.

Et ole mullan alla,
perille päässyt pyhä.
Pelastus uskovalta:
uskon uskonon yhä.

Ristisi
luona
seison
muistoas
siunaten.
Kynttilän
liekki
sammuu,
armoa
rukoulen.

Eero Toiviainen

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

LOIMAAN KIVI
KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Hartaus sunnuntaiksi 9.11.
26. sunnuntai helluntaista

Ajan alku ja loppu

"Milloin se kaikki tapahtuu?" oli opetuslasten ensimmäinen kysymys, kun keskusteltiin maailman lopusta. Herramme ei ilmoittanut tarkkaa ajankohtaa: "Sitä päivää ja hetkeä ei tiedä kukaan, eivät taivaan enkelit eikä edes Poika, sen tietää vain Isä." (Matt. 24:36) Sen sijaan että opetuslapset olisivat ahdistaneet itseään mahdottomalla kysymyksellä, milloin, Herramme ohjasi heitä miettimään kysymystä, miten. Hän puhui heille Ihmisen Pojan tulemisen ennusmerkeistä.

Maailman loppu liittyy Raamatun opetuksessa maailman alkuun. Alussa Jumala loi taivaan ja maan. Niin kuin kaiken alku oli Jumalan kädessä, niin myös kaiken loppu. Maailman loppu ei ole onnettomien katastrofien satunnainen päätös. Jumala loi alussa kaiken hyväksi. Hän loi ihmisen omaksi kuvakseen. Jumalan edustajana ihmisen tuli toteuttaa luomakunnassa Jumalan hyvää tahtoaan viljellä ja varjella maata. (1Moos.2:15) Kuitenkin luotu lankesi kiusaukseen nousta Luojan asemaan ja tulla tietämään kaiken niin kuin Jumala. Kun ihmisten pahuus lisääntyi maan päällä, Jumala hukutti maailman, mutta pelasti vanhurskaan Nooan, joka uskoi Jumalaan ja noudatti hänen tahtoaan.

Jumala rakasti kuitenkin maailmaa niin paljon, että hän antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan saisi iankaikkisen elämän. (Joh.3:16) Jumalan ainoa Poika on toinen Aadam eli uusi ihminen, joka sovitti ensimmäisen Aadamin syntiinlankeemuksen seuraukset. Paavalin mukaan lopun ajan selvin ennusmerkki on se, että tätä Jumalan Pojan eli Uuden Ihmisen työtä asettuu vastustamaan "laittomuuden ihminen". (2Tess.2) Tämä on kuva lopun ajan ihmiskunnasta, joka luopuu oikeasta uskosta Jumalaan.

"Laittomuuden ihminen" edustaa tietoista Jumalan sanan väheksymistä ja halveksuntaa. Hän tekee lailliseksi sen, mikä on vastoin Jumalan lakia ja Jumalan sanaa. Hän nousee jopa Jumalan yläpuolelle katsoessaan tietävänsä kaiken paremmin kuin Jumala sanassaan. Hän on omalaksinen: hän on itse itsellensä laki ja ottaa oikeuden omiin käsiinsä. Hän verhoutuu kaiken sallivan suvaitsevaisuuden asuun. Oikeaa ja väärää ei ole hänelle olemassa. Kaikki on suhteellista ja riippuu tilanteesta. Kun tämä ajattelutapa saa vallan, ihmiskunta ei toteuta enää Jumalan sille antamaa tehtävää viljellä ja varjella. Luojan palvelijasta on tullut luomakunnan ahne riistäjä. Maailma on kuitenkin Jumalan maailma. Silloin Jumala, joka alussa loi kaiken hyvää tarkoitustaan varten, lopettaa maailman.

Jumalan sanan vastaisen laittomuuden eli synnin lisääntyminen laillisuuden nimissä on maailman lopun ennusmerkki. Mutta näky kaiken lopusta on Jumalan omille riemullinen. Taivaan pilvissä ilmestyy kuoleman voittanut Ihmisen Poika ja kukistaa lopullisesti "laittomuuden ihmisen", joka osoittautuu kadotuksen lapseksi. (2Tess.2:3) Jumala luo vielä kerran kaiken uudeksi. Hän luo uuden taivaan ja maan, jossa hänen hyvä tahtonsa hallitsee ja toteutuu ikuisesti. (Ilm.21:1)

Keijo Nissilä

Kirjoittaja on teologian tohtori ja
Oulun hiippakuntadekaani emeritus.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Mikä on Suomen pohjoisin kaupunki?
- Missä on maailman korkeimmalla sijaitseva lentokenttä?
- Missä maakunnassamme annettiin kesällä 2007 eniten metsäpalovaroituksia?
- Missä säilytetään piispa Henrikin pääkalloksi väitettyä pyhäinjäännöstä?
- Mikä maa on maailman suurin hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja?
- Mikä tuote vapautui Suomessa säännöstelystä viimeisenä?
- Mikä on pienin varpuslintumme?
- Kenen romaani on Ryysyrannan Jooseppi?
- Kuinka paljon Suomen kokonaispinta-alasta on nappiirin pohjoispuolella?
- Kuinka paljon painaa strutsin muna?

7.11. Meidän kaikkien on tullava Kristuksen tuomioistuimen eteen, jotta kukin saisi sen mukaan, mitä ajallisessa elämässään on tehnyt, hyvää tai pahaa. 2. Kor. 5:10

8.11. Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuiten korjaavat. Jotka itkien menivät kylvämään vakkaansa kantaen, ne riemuiten palaavat kotiin lyhteet sylissään. Ps. 126:5-6

9.11. Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, ja joka puolella on nälänhätää ja maanjäristyksiä. Mutta kaikki tämä on vasta synnytystuskien alkua. Matt. 24:7-8

10.11. Mutta joka kestää loppuun asti, pelastuu. Tämä valtakunnan evankeliumi julistetaan kaikkialle maailmaan, kaikille kansoille todistukseksi, ja sitten tulee loppu. Matt. 24:13-14

11.11. Käy kuin miehen, joka pakeni leijonaa mutta kohtasi karhun - kun hän pääsi kotiin ja nojasi kädellä seinään, käteen puri käärme. Aam. 5:19

12.11. Jos kerran Jeesus on kuollut ja noussut kuolleista, niin kuin me uskomme, silloin Jumala myös on Jeesuksen tullessa tuova poisnukkuneet elämään yhdessä hänen kanssaan. 1. Tess. 4:14

13.11. Meidät, jotka olemme vielä elossa ja täällä jäljellä, temmataan sitten

yhdessä heidän kanssaan pilvissä yläilmoihin Herraa vastaan. 1. Tess. 4:17

14.11. Herra, sinä olet ollut maatasi kohtaan hyvä. Sinä käänsit Jaakobin suvun kohtalon, sinä annoit anteeksi kansasi syntiä, pyyhit pois kaikki sen rikkomukset. Ps. 85:2-3

15.11. Kestääkö sinun vihasi iäti, jatkuuko se polvesta polveen? Kunpa jälleen kääntyisit puoleemme ja virvoittaisit meidät, niin kansasi saisi iloita sinusta. Ps. 85:6-7

16.11. Kun mies matkustaa vieraille maille ja talosta lähtiessään antaa kullekin palvelijalle oman tehtävän ja vastuun, niin ovenvartijan hän käskää valvoa. Mark. 13:34

17.11. Hän tulee äkkiarvaamatta - varokaa siis, ettei hän tapaa teitä nukumasta. Minkä minä sanon teille, sen sanon kaikille: "Valvokaa!" Mark. 13:36-37

18.11. Mutta kun ne, jotka Herraa pelkäävät, puhuvat kaikesta tästä, Herra kuulee, mitä he sanovat. Kaikki kirjoitetaan muistiin hänen edessään. Mal. 3:16

19.11. Te näette jälleen eron vanhurskaan ja jumalattoman välillä. Te näette, kuka on palvellut Jumalaa ja kuka ei ole häntä palvellut. Mal. 3:18

20.11. Rohkaistaa toinen toistanne joka päivä, niin kauan kuin tuosana "tänä päivänä" on voimassa, ettei kukaan teistä lankeaisi synnin viettelyksiin ja paatuisi. Hepr. 3:13

Sihvosille sukuseura

Aurinkoisena sunnuntaina 24.8.2008 kokoontui noin 70 Sihvosen sukuun kuuluvaa henkilöä Ruokolahden Jaakkiman Kristilliselle kansanopistolle perustamaan Sihvosten sukuseuraa. Sukuseuran perustamista edelsi kesällä 2007 lahtelaisen Maila Pellisen - innokkaan sukunsa tutkijan - koolle kutsuma Rautjärven Miettälässä vuonna 1710 syntyneen Heikki Sihvosen jälkeläisten kokoontuminen, jossa päätettiin Sihvosten sukuseuran perustamisesta ja asiaa varten perustettiin työryhmä.

Sukuseuran perustamistoimikunnan puheenjohtaja Maila Pellinen johdatteli puheessaan kuulijat sukuseuran perustamisajatuksen alkumetreille. Ääretön uteliaisuus ja kiinnostus his-

toriaan ovat saaneet Maila Pellisen tutkimaan sukuaan jo vuosikymmenen ajan. Tuon työn tuloksena ja yhteistyössä sukututkija Jarimo Paikkalan kanssa hän julkaisi vuonna 2006 kirjan Rautjärven Miettälän Sihvosia. Nyt tämä Sihvosten sukuseuran perustaminen kruunaa aikaa vieneen työn. Mutta työskätkää riittää vielä laajan savolaiskarjalaisen Sihvosen suvun eri sukuhaarojen jäsenten jäljittämiseksi ja yhteisten esi-isien etsimisessä.

Varatuomari Markku Ruuskanen Nurmijärveltä on harrastanut sukututkimusta jo 1970-luvun alusta ja tutkinut ansiokkaasti mm. rajan taakse jääneiden Jaakkiman, Sortavalan ja Kurkijoen Sihvosten sukuhaaroja. Hän kertoi Sihvonen-nimen

tulevan skandinaavisiin pyhimyksiin kuuluneen Sigfridin nimestä.

Ruuskanen mielenkiintoinen esitys Sihvosen suvun kulkeutumisesta Savon Juvalta ja Säamingistä aina Karjalan Jaakkimaan ja Sortavalan saakka sekä sieltä sitten evakkotaipaleen kautta Länsi-Suomeen ja Pohjanmaalle lisäsi kuuntelijajoukon yhteenkuuluvaisuutta ja innosti yhteisten sukujuurien etsimiseen, johon tämä nyt perustettava sukuseura antaa oivat mahdollisuudet tulevina vuosina.

Perustetun sukuseuran puheenjohtajaksi ensimmäiseksi kaksivuotiskaudeksi valittiin Kari Puolakka Joutsenosta, varapuheenjohtajaksi Pekka Lokinperä Hausjärveltä ja sihteeriksi Arja Sihvonen Imatralta.

Muut hallituksen jäsenet ovat Markku Ruuskanen Nurmijärveltä, Pekka Sihvonen Imatralta, Esko Sihvonen Nastolasta, Raija Inkinen Imatralta sekä Maila Pellinen Lahdesta. Hallitus toimii väliaikaisena, kunnes Patentti- ja rekisterihallitus rekisteröi yhdistyksen. Tilintarkistajiksi valittiin Irma Sihvonen Rautjärveltä ja Kalevi Kontiokorpi Imatralta sekä varatilintarkastajaksi Esko Pulkkinen Helsingistä.

Jos haluat lisätietoja Sihvosten sukuseurasta tai haluat liittyä sukuseuran jäseneksi, niin ota yhteyttä Arja Sihvoseen, puh. 040-830 8421, e-mail: sihvosensukuseura@gmail.com tai jäsenasiainhoitajaan Maila Pelliseen, puh. 0400-798 804, e-mail: maila.pellinen(at)pp.inet.fi.

Arja Sihvonen

Pilven kiehkura

Katselen usein taivaalle, kun istun iltaisin vanhalla puutarhatuolilla. Sen kunnosti elämäkaverini, edesmenyt mieheni. Paikka, missä tuoli on, on pihan paras paikka. Siinä on hyvä katsella taivaalle: pilviä, aurinkoa, tähtiä, kuuta. Ajatukset lepäivät rauhassa, kun näkee, miten pilvet kulkevat hitaasti. Joskus näkyy enkelikin pilven reunalla.

Elämäkin on vaellusta, kaikilla vähän erilaista ja monella liian kiireistä, ei

ehti tai ei halua katsella taivaalle. Se ehkä pysähtyttäisi ajattelemaan, mihin kaikki kiire ja hälinä johtaa. Nyt ihmetellään väsymystä, masentuneisuutta. Ei silloin, kun olin nuori, puhuttu niistä niin paljon, vaikka tehtiin työtä käsin tai hevosvoimalla. Pyhäpäivätkin kerittiin pitämään lepopäivinä, ja ruokaa ja vaatetta oli silloinkin.

Olen ikäni elänyt hyvin vaatimatonta elämää, ja äitini aikoinaan sanoi, ettei

muuta tarvita kuin leipää ja lämmintä. Nyt ei ihan sillä pärjää, kun on kaikenmoiset maksut. Muistan, kun joskus lapsena pyysin jotain, niin äiti vastasi: "Voi, hyvä lapsi, eiks' meillä ole ihan hyvin?" Ja olihan se. Ei loppunut leipäkään, ja voitakin kirsuttiin leivän päälle.

Koska silloin talvet olivat paljon kylmempää kuin nykyään, äiti teki tallukkaat jalkineiksi. Vähän harmitti siirtolaistyttöä, koska koulussa muilla ei ollut sellaisia, ja he pilkkasivat ja kiusasivat niistä. Oli kaikenlaista muutakin, mistä karjalaisyttö sai kuulla koulussa,

mutta oli toki paljon hyviäkin kavereita ja on ollut koko elämän ajan.

Kun istun pihalla ja katsele pilviä, on aikaa muistella menneitä. Muistot ovat yhtä erilaisia kuin pilvet taivaalla. Uskon aika paljon siihen enkelin johdatukseen. Ristin usein käteni ja pyydän siunausta ja varjelusta läheisilleni ja ystäväilleni. Karjalan mummon elämä jatkuu. Nyt koetan miettiä uusia aiheita, joista kirjoittaisin Kurkijokelaiseen.

Karjalan mummo

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kurkijokelaisen
toimituksesta:

Isälle lahjaksi kirja, esim.

Vaiettu Elisenvaaran
pommitus 35€

Tampereen kurkijokelaiset Lempäälässä

Mikrilän tyttö Marjatta Auvinen oli kutsunut meidät Tampereen seudun kurkijokelaiset pitämään syyskokouksemme lokakuun 29. päivänä Himminnaapurin juttutupaan Lempäälään. Marjatta on puolisoineen asunut Himminnaapurissa jo toista vuotta ja viihtyy siellä hyvin.

Marjatan toivotettua kauniilla puheellaan kokousväen tervetulleeksi vuorossa oli Raija Sainion valmistama kahvipöytä, josta ei puuttunut piiraita, pullaa, kakkua, täytekkäviä, ei mitään. Kahvipöydän kyljessä riippui sievä sininen tyylikäs Kurki-maalaus, jonka Marjatan sukulaistyttö oli tilaisuutta varten tehnyt. Ikävä ettei kukaan meistä älynnyt ottaa valokuvaa. Digikamera pysyi salkussa. Marjatta lupasi kuitenkin ottaa kurjen mukaan seuraavaan kokoukseen.

Kahvin lomassa Marjatta kertoi, miten hän oli löytä-

nyt Raijan. Muutettuaan Lempäälään Marjatta oli kyllä kuullut Mikrilän aikaisen naapurin tyttären olevan töissä Himminkodissa eli viereisessä rakennuksessa. Marjatta oli sitten kerran saanut sairauskohtauksen, ja parien vieressä oli ollut auttamassa ystävällinen nuori nainen, jolla oli ollut tutut piirteet.

Silloin oli Marjatalta välähtänyt: "Sie uot Vaittisen Lyylin ja Toivon tyttö!" Ja niinhän hän oli. Raija on syntyjään Vaittisia, joiden talo oli Marjatan kodin eli Mäkelöitten lähimpiä naapureita, vajaan kilometrin päässä, yhtä kaukana rautatien itäpuolella, kuin mitä Mäkelä oli länsipuolella. Raijasta on ollut suuri apu Marjatan matkaseurana koukusiimme.

Juttutuvassa meitä oli koolla 14. Itse asiassa luku oli yhtä suurempi, sillä alkuseremonioihin osallistui myös Sulo Kopra,

Käk'salmen poikia, opettaja, joka asuu Himminkodissa. Komealla äänellään hän johdatteli meidät Karjalaisen lauluun.

Sulo kertoi pelanneensa nuorena miehenä pesäpalloa Lopotin kentällä: "Se oli siinä Kurki-hotellin ja Säkkinmäen välissä. Jos pallon löi jokeen, oli voitto varma. Silloinen pallo ei kestänyt vettä, ja kukapa sen olisi joesta löytänytään."

Kartasta mitattuna lyhin etäisyys kentältä Heinjokeen on vajaat 200 metriä, joten aikamoinen letkautus siihen on tarvittu. Sulon muistoihin kuuluu myös kurkijokelaiset piiskanmyyjät Käkisalmen markkinoilla. Piiskan tehokkuutta oli testattu läjäytämällä sillä puun runkoa.

Sitten kun allekirjoittaneen tietokone oli saatu toimimaan, katsottiin Kurkijoki-kuvia. Lopuksi Raija vei meidät katsomaan Himminkotia, jossa seitsemisenkymmentä lempääläistä viettää vanhuudenpäiväänsä viihtyisässä ympäristössä. Iltarusko heijastui Pyhäjärven ulapalta.

Parhaat kiitokset Marjatalle ja Raijalle!

Tapio Nikkari

Perheutisia

Annika Hilma Amanda Virtanen konfirmoitiin elokuun viimeisenä päivänä Karinaisten kirkossa Pöytyällä. Juhlia jatkettiin kotona Kyrössä läheisten ja ystävien kanssa. Annikan Riitta-äidin isä Risto Hartikka on syntynyt Kurkijoen Otsanlahdella.
Kuva-Paavo.

NIMIPÄIVÄT

pe 7.11. Taisto
la 8.11. Aatos
su 9.11. Teuvo,
Isänpäivä

ma 10.11. Martti
ti 11.11. Panu
ke 12.11. Virpi
to 13.11. Kristian, Ano
pe 14.11. Iiris
la 15.11. Janina, Janika,
Janita, Janette
su 16.11. Aarne,

Aarno, Aarni,
Valvomisen
sunnuntai
ma 17.11. Eino, Einari
ti 18.11. Tenho, Jousia
ke 19.11. Liisa, Elisa,
Eliisa, Liisi,
Elisabet, Elise
to 20.11. Jari, Jalmari,
Lapsen
oikeuksien
päivä

Pyhäinpäivänä Kalevankankaan hautausmaalla

Pyhäinpäivän muistotilaisuus pidettiin Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Tampereen Kalevankankaan hautausmaalla puolilta päivin lauantaina 1.11. Tilaisuuden järjestä-

misvuorossa oli Hervannan Karjala-seura ry. Tilaisuus oli harras ja lämmin, huolimatta purevan kylmästä tuulesta ja vain parin asteen lämpötilasta.

Koko hautausmaa oli

ikään kuin valmistautunut talveen ja odotti vain lunta ja pakkasta. Hautausmaalla vaelsi runsaasti ihmisiä muistamassa edesmenneitä läheisiään, ja kynttilöitä sytytettiin runsaasti.

Tilaisuuden tervehdyssanat lausui Hervannan Karjala-seuran puheenjohtaja Rakel Elijah. Yhteisen kukkatervehdyksen laskivat Hervannan Karjala-seura, Sortavalan seura, Tampe-

reen seudun suojärveläiset, Tampereen Karjala-seura, Tampereen seudun viipurilaiset ja Karjalan Kaiku.

Kukkatervehdyksen jälkeen Karjalan Kaiku kuoro lauloi ukrainalaisen kan-

sanlaulun Krinjitsa. Pastori Raimo Naumanen piti lyhyen hartauspuheen, ja lopuksi veisattiin virren 146 ”Rauhan saivat pyhät Herran” alusta neljä säkeistöä.

Harri Kekki

Hervannan Karjala-seura ry:n puheenjohtaja Rakel Elijah lausumassa tervehdyssanojaan.

Tamperelainen sekakuoro Karjalan Kaiku lauloi muistomerkkin äärellä.

Jatkoa sivulta 1

Laatokan kierros

Tiistaina hyvin levätyn yön jälkeen valmistauduttiin vesille lähtöön. Aamu oli hiukan sateinen, joten mukaan otettiin sadevaatteet ja eväät retkeä varten. Majatalon isäntä oli varannut meille kaksi venettä, joista toisen ruoriin istahti Veikko ja toisen Lopotissa asuva Aleksei. Veneiden keulat käännettiin Korpisaaren väylään ja kohti Kurkiniemeä.

Mitä pidemmälle pääsimme, sitä kirikkaampi ja aurinkoisempi päivästä näytti tulevan. Kurkiniemen kohdalla avautuikin eteemme täysin tyyni Laatokka. Uskomattoman kaunis näky, kummallakin puolella jyhkeät lähes paljaat rantakalliot ja edessä aava Laatokka, jonka toista rantaa ei näkynyt.

Olen joskus itsekin ihmetellyt, mikä minua, kuivalla maalla Mellilässä kasvanutta nuorta miestä veti laivanrakennukseen, jonka parissa lähes koko työurani tein. Nyt sekin selvisi: olin suuren ja syvän veden ääressä syntynyt ja saanut haistella hetken mahtavan Laatokan tuulia.

Ajoimme kapeaa väylää syvälle Lapinlahtea ja saavuimme pienelle Jätjärvelle, jossa rantauduttiin Eero Häklin kotitalalle. Nautimme rantasaunan raunioilla mahtavan kenttälounaan. Makkaroita grillatessamme raunioista livahti pieni käärmehinokkoon ja sai aikaan pientä hämminkiä, mutta kapteeni Aleksei syöksyi salamana perään ja nappasi sen käteensä. Silloin toteimmme, että se oli vaaraton

vaskitsa. Aleksei nostikin sen turvallisemmalle paikalle ja päästi vapauteen.

Eero kertoi raunioilla, miten he olivat saaneet navetan piirustukset Maamiesopiston opettajilta. Myös lehmiä ruokintasuunnitelmat oli opistolta peräisin. Melko kehittyntä karjataloutta jo siihen aikaan: naapurit toivat kermatonkkansa Häklin pihaan, josta ne oman talon kermojen kanssa toimitettiin Kurkijoen kermameijerille jalostettavaksi. Jokainen maitotilallinen pyöritti separaattorillaan kotonaan maidoista kermat, jotka sitten toimitettiin meijeriin.

Eeronkin kotitila oli järven rannalla kauniilla aurinkoisella rinteellä, ja läheisen mäen päältä saattoi aurinkoisella säällä nähdä Valamon luostarin kultaiset kupolit. Häklin kellari oli niin tukevasti rakennettu, että se oli vielä täysin kunnossa, niinpä uudet isännät olivat sitä käyttäneet kalareissuillaan sateen suojana.

Lapinlahdelta palattiin samaa reittiä takaisin, mutta matkalla poikettiin vielä Korpisaareen. Nousimme maihin Kalikkakalliolle ja siitä Mattilan - siis isäni - kotitahnuille. Olin jo oppinut kokeneemilta kotiseutumatkailijoilta joitakin kauniita tapoja, joten minäkin muistelin joitakin mielikuvia vanhempieni kertomuksista, jotka nyt täällä paikalla tulivat täsmennytyksi. Lopuksi kohotimme maljat kotiseudullemme.

Siirryimme Riihikalliolle Meskasen tilan raunioille, jossa Martti muisteli senaikaista elämää ja oloja, näytti jopa sen huoneen paikan, jossa hän arveli saaneensa alkunsa. Kohotettiin maljat

Martille ja Leenalle. Lopuksi Veikko lauloi meille Korpisaaren pojille laulun ”Laps olen köyhän kauniin Karjalan”. Herkkä, mieliin painuva, tunteita hermistävä tilaisuus.

Kurkijoki Lopotissa

Laatokan kierroksen jälkeen lähdimme iltakävelylle tutustumaan Lopottiin. Heinjoki ja Raholanjoki yhtyivät vähän ennen siltaa ja jatkoivat sen jälkeen Kurkijokena Laikkalanlahteen. Kurkijoki on jokena eräs lyhimmistä, tuskin kilometriäkään pitkä.

Ohitimme Hiidenmäentien varressa olleen kirjaston sekä vanhan Kurki-Hotellin ja saavuimme Kurkijoen Piiskan urheilukentälle. Kentän takana kohosi Säkkinmäki, mikä tarjosi jyrkässä rinteessä oivallisen luonnonkatsomon kilpailuja seuraamaan tulleille.

Seuraavana olikin jo Mulimäki, jonka jälkeen tulivat kunnanlääkäarin talo, kyläneuvoston päällikön talo, kaupparakennus. Sitten olimmekin jo kirkon raunioilla. Kirkko oli ollut Neuvostoliiton aikana tyhjiillään sekä lastenkotina ja palanut vuonna 1991 tuhopoltossa.

Kurkijoen takana kohosivat Maamiesopiston pahasti rappeutuneet rakennukset ja niiden takana presidentti Lauri Kristian Relanderin synnyinkoti. Lopuksi kiipesimme vielä jyrkkää rinteitä Linnamäen laelle ihastelemaan mahtavia näkymiä Lopotista. Erityisesti saimme ihailia sinivalkoisia orvokkeja, jotka paksuna mattona peittivät koko mäen laen.

Kyläkierroksella nähtyä

Lopotista lähdettyämme seurailimme Raholanjoen maisemia ja ihailimme suuria peltoja tai paremminkin niittyjä, sillä minkäänlaisista maanviljelystä emme nähneet koko Kurkijoen alueella. Veikko kertoikin, että viimeinen kolhoosi oli mennyt konkurssiin ja sen jälkeen koko maanviljely oli loppunut.

Veikko kertoili sellaisista ohi vilahtelevista talonnimistä kuin Rouhiainen ja Lankinen. Niinpä hän suuria peltoja esitellessään siteerasi Teuvo Lankista, joka mukana ollessaan oli esitelty seuralaisilleen: ”Nää ol kaik mei peltoloi.”

Saavuimme Alhon asemalle, ja kylä oli jopa minulle sillä tavalla tuttu, että sieltä oli lähtöisin Alhon Nuorisoseura, joka jatkoi toimintaansa vielä vuosikymmeniä Mellilässä omistaen toimintaansa varten pienen talon Isonperän kylässä. Erityisesti talviset hiihtokilpailut ovat jääneet mieleeni.

Alholta jatkoimme Elisenvaaraan ja ensiksi yhteiskoulun raunioille. Rakennuspaikka oli samalla lailla mäen päälle rakennettu kuin Elisenvaaran koulu Kyrössäkin. Orvokit kukkivat Elisenvaarasakin koulun tontilla mattonaan, mutta rakennuksesta olivat jäljellä vain kivijalat.

Koululta kurvasimme vielä katsomaan Elisenvaaran rautatieasemaa, mutta rakennus on tuhoutunut, ja tilalle on rakennettu venäläisten toimesta uusi rakennus. Mikrilän kautta jatkettiin Pentti Kemppisen kotitalalle Savojan kylään.

Matkan varrella vilahti Pentin äidin ja Veikko Hakulisen syntymäkodit.

Savojassa näimme ensimmäiset merkit maise-manhoidosta: laajat niittyalueet ulottuen aivan Pentin kotipaikan raunioille oli kulotettu, ja maisema oli musta. Nautimme leirissä päiväkahvit, ja kuin tilauksesta koko sen puolitoistatuntisen ajan käki kukkui läheisessä metsikössä voimakkaasti ja heleästi hetkeksi tauoten ja aloittaen taas uudelleen. Tämä jäi varmasti jokaisen mukanaolijan mieleen tältä retkeltä.

Pentin kotipaikka oli erittäin kauniisti kumpuilevassa maastossa ison niittyaukean laidassa vehreiden metsien ympäröimänä. Päivän viimeisenä kohteena oli Soskuan mylly, joka oli ollut Häklin Eeron perheen omistuksessa.

Soskuanjoessa oli ollut ainakin viisi myllyä, mutta tämä Häklin Soskuan mylly oli ensimmäinen Laatokan suunnasta jokea pitkin noustessa, joten Korpisaaren asukkaat pääsivät veneellä aina myllylle asti. Tumma-vedinen Soskuanjoki antoi Kurkijoelle vuolaine virta-voimaa, joka runsaasti energiaa, ja siksi se oli erityisesti sen ajan myllärien suosiossa.

Sakkolan Lapinlahti

Torstiaamu valkeni kirkkaana ja aurinkoisena. Oli kotiinlähden aika, tavarat pakattiin ja suuntasimme Hiitolaan, jossa pysähdyimme ihailemaan kohisevaa Kasilan koskea, joka voimissaan virtasi Laatokkaan.

Käkisalmissa pysähdyimme hetkeksi tankkaamaan, minkä jälkeen huristelimme Kiviniemen pysähdyspaikan kautta suoraan Leena Meskasen ja Jouko Karjalaisen kotipaikalle Sakkolan Lapinlahden Pajarin tilalle. Tila sijaitti vehreän Vuoksen rannalla, jossa kasvoi runsaasti lehtipuita. Suuret jalavat suojasivat entisten asuinsijojen raunioita. Kukat kukkivat, perhoset lentelivät, ja mahtava lintujen viserrys täytti koko tienoon.

Pajarin tilalla Jouko muisteli Vuoksen aikoja ja viimeistä evakkoon lähtöä. Vanhaa tapaa noudattaen kohotettiin maljat Leenalle ja Joukulle. Keittelimme kahvit ja pistelimme eväitä poskeen ennen matkan jatkumista. Paikka oli vehreä ja suosijaisa. Vuoksi virtasi hiljaa kohti Laatokkaa. Pajarin tilan kohdalla vastarannalla sijaitti Tuntemattomasta Sotilaasta tutuksi tulleen Antti Rokan koti.

Sakkolasta suunnistimme Muolaan kautta Viipuriin, jossa tarjoutui vielä mahdollisuus tuliaisten oston ennen saapumista Vainikkalaan ja Suomeen. Haluan vielä tässä yhteydessä kiittää Veikkoa erinomaisesta opastuksesta ja kyydistä toisinaan kovinkin kuoppaisilla sorateilla. Samoin koko matkaseurueita lauluiltoista ja monista muistoista Kurkijoen matkalta.

Seppo Kuosa

**Korpisaari
Mellilä
Helsinki**

Nordkappissa on kalliokieleke, joka on Euroopan pohjoisin kärki. Sieltä on upea näkymä Jäämerelle. Katselija joutuu mak samaan kauniista näkymästä: tuuli on erittäin pukeva. Kuva Erkki Poutanen.

Ruskamatkalla Osa 2

Rajan ylitys tapahtui Kari-gasniemen ylityspaikalla. Siellä oli kauppa, baari, bensa-asema ja rajamiesten toimisto. Siellä hymyilevä henkilö heilautti kättä ja niin ylitimme Tenojoen. Olimme Norjassa.

Norjan puolella on pieni kylä, jossa harjoitetaan jopa maataloutta. Heinäpaaleja oli pellolla, maatalouskoneita pihalla ja lampaita tiellä. Eteenpäin mentäessä maisema muuttui mäkiseksi. Vuoret tulivat entistä suuremmiksi ja jyrkemmiksi. Välillä poikkesimme Porsangerin vuonon rantaan. Vasemmalla oli erittäin jyrkkä vuoristo, oikealla tie seurasi vuonon ranta. Matkan varrella poikkesimme pieneen Skaidi-nimiseen kaupunkiin. Sieltä matka jatkui jyrkkiä vuoristoteitä pitkin Hammerfestiin.

Hammerfest sijaitsee saarella, pienen salmen takana, jonne pääsee siltaa pitkin. Välittömästi sillan takaa alkaa yli neljä kilometriä pitkä tunneli. Saari on erittäin karua ja jyrkkää vuoristoa. Tie mutkittelee vuorten välissä ja vuonojen rantoja pitkin.

Saari on täysin puuton, ja poroja tuntui olevan joka paikassa. Itse kaupunki on vuonon rannalla loivassa rinteessä. Kaupungin peruskirja on annettu vuonna 1789. Nykyään kaupungissa on noin 9 400 asukasta.

Toisen maailmansodan aikana saksalaiset miehittivät

Norjan. Sotakoneisto tarvitsi teitä, ja koska tiet olivat huonossa kunnossa, saksalaiset ryhtyivät kohentamaan teitä. Töihin pantiin myös venäläiset sotavangit. Näiltä ajoilta on peräisin Pohjois-Norjan tieverkosto.

Syksyllä 1944 saksalaiset perääntyivät ja polttivat lähtiessään Pohjois-Norjan. Hammerfestin asukkaat ryhtyivät rakentamaan taloja entisille tonteilleen. Talot ovat pieniä puurakenteisia omakotitaloja. Kaikki talot ovat erikokoisia ja maalattu erivärisiksi. Talot ovat sähkölämmitteisiä, ja niissä on useampia ulko-ovia eri seinillä, jotta lumipyryn sattuessa on mahdollista päästä talosta pois.

Kaupungin keskusta on nykyaikainen komeine kivitaloineen. Hammerfest oli takavuosina vilkas kalastuskaupunki. Siellä oli parhaina aikoina jopa yli 3 000 työntekijää kalatehtaisa. Nykyään kalanjalostus on hiljentynyt, ja valtavat määrät työläisten asuntoja on tyhjillään.

Talvi Hammerfestissa on pitkä. Kaamos alkaa marraskuussa ja päättyy tammikuun lopulla. Meri pysyy sulana koko talven. Pakkanen ylittää harvoin -10 °C. Lunta sataa usein ja paljon. Kun tulee kova sade, pannaan puomit teille ja liikenne poikki. Liikenne jatkuu, kun tiet on aurattu. Norjassa ei tunneta talviren-

kaita. Jokaisella pitää olla aina mukana lumiketjut.

Nordkapp, laiha saari

Nordkapp, saamenkielillä ”laihasaari”, onhan se 150 kilometriä puurajan pohjoispuolella. Matkalla sinne kuljimme seitsemän tunnelin kautta. Pisin oli kahdeksan kilometriä pitkä, ja se kulki 80 metrin syvyydessä. Tunnelin päällä on 30 metriä maata ja sen päällä 50 metriä vettä.

Tie jatkui erittäin jyrkillä rinteillä. Paikoin oli kymmenien metrien korkuisia liuskekivikallioita. Paikoin taas näkyi vain pohjaton rotko, kun katsoi rotkojen reunalla auton oikean puoleisesta ikkunasta. Paikoin tie johti korkeille vuorille, joilla näkyi lunta. Olimme pilvien keskellä. Laaksoon tultuamme aurinko paistoi.

Paikallinen nähtävyys on kalliokieleke, joka on Euroopan pohjoisin kärki. Paikan sijainti on 71° pohjoista leveyttä. Siellä on todella kylmä. Jäämereltä puhaltava tuuli tunkeutui luihin ja ytimiin. Paikalta oli upea näköala pohjoiseen usvaiselle Jäämerelle.

Revontulien kaupunki

Lähdettyämme Hammerfestistä kohti etelää tulimme Skaidi-nimiseen idylliseen pikkukaupunkiin. Sieltä

erkani hyvä pikatie kohti länttä. Edessä oli kymmenien kilometrien pituinen auto tunturiylänkö. Tie kulki puurajan pohjoispuolella. Näkymä oli täysin autio. Jossain kaukana etelässä siinsivät kaukaiset tunturit. Tiellä ei ollut liikennettä. Jossain näkyi poro tai pieni tunturimaja.

Noin 10 kilometriä ennen Alta kaupunkia maisema alkoi äkkiä muuttua. Ensin alkoi koivumetsä, ja pian tuli mäntyjä mukaan. Itse kaupungissa oli jopa tukkipuun kokoisia mäntyjä ja kuusia. Kaupungin laidalla oli useita maalaistaloja. Karjaa oli laiturilla, ja pelloilla oli runsaasti valkoisia pyöröpaaleja.

Itse kaupunki Alta on samannimisen vuonon rannalla. Se on rakennettu taivasta kohti kohoavien vuorten rinteille. Kaupunkia kutsutaan myös revontulien kaupungiksi. Kaupungissa on noin 18 000 asukasta. Vuono on laaja, ja Golf-virran ansiosta se pysyy sulana talvellakin. Vuoroveden vaihtelu on lähes kolme metriä. Kesällä yötön yö alkaa 17.5. ja jatkuu 27.7. asti. Heinäkuun keskilämpötila on 13 °C ja tammikuun noin -9 °C.

Käydessämme Altassa syyskuun alussa, ruoho

oli pihossa ja puistoissa kauniin vihreää. Pihalla kukkivat orvokit ja samettiruusut, eikä ruskasta ollut tietoakaan.

Noin 10 kilometrin päässä kaupungista alkoi jälleen auto tunturimaisema. Tunnin ajomatkan päässä Altasta on mahtava kanjoni. Vuorten välissä virtaa pieni joki, jonka molemmilla puolilla on mahtavat kymmenien metrien korkuiset vuoret. Joen rantaan on rakennettu tie, joka seuraa täysin joen mutkia. Kanjonin pituus on noin viisi kilometriä. Ajo kanjonin läpi oli todella mahtava elämys.

Keskellä erämaata on kaupunki nimeltä Kautokeino. Kautokeino on pieni idyllinen 3 000 asukkaan saamelaiskaupunki. Se on ainoa kaupunki, jonka virallinen kieli on saamenkieli. Sieltä tie jatkui kohti Suomen rajaa avaran tunturimaiseman halki. Väli on täysin asumaton. Paikoin notkoissa kasvoi vaatimattonta vaivaiskoivua.

Päästyämme Suomen puolelle kasvillisuus alkoi monipuolistua: koivut kasvoivat pidemmiksi, ja mäntyjäkin alkoi näkyä. Tulomatkalla kuljimme Enontekiön, Muonion ja Kolarin kautta Pelloon.

Salakuljettajien paratiisi

Pello on pienehkö kirkonkylä kauniilla paikalla Tornionjoen rannalla. Päätien varrella on tavanomaiset pankit, terveyskeskus, marketit, rivitalot ja sivuilla kauniit omakotitalot.

Lappi oli ennen sotia todellinen takapajula. Asunnot olivat pieniä ja vaatimatonta. Syöpäläiset ja keuhkotauti vaivasivat ihmisiä. Tiestö oli lähes kinttupolkutasolla. Sodan seurauksena saksalaiset polttivat Lapin läänin rakennukset.

Rauhan tultua alkoi voimakas jälleenrakentaminen valtion tuella. Ihmiset saivat uudet ajanmukaiset asunnot, ja terveystilanne koheni ratkaisevasti. Sitten alkoivat suuret savotat. Työtä riitti, ja elintaso kohosi rajusti.

Sodan aikana ja välit-

tömästi sen jälkeen elettiin korttiaikaa. Elintarvikeannokset olivat pieniä. Siitä seurasi salakuljetus Ruotsista. Tärkeimmät tuotteet olivat kahvi, sokeri ja tarvesineet. Pello oli salakuljettajien paratiisi. Pellon kautta kulki arvaamaton määrä tavaraa Lapin ja koko Suomen markkinoille.

Kekkosen aikana Lapin tieverkko rakennettiin kokonaan uusiksi. 1970-luvulla alkoi maaltapako rikkaaseen Ruotsiin työn ja rahan perässä. Nykyään Ruotsiin ei enää kannata mennä. Palkkaerot ovat pienet, kertoili matkappaamme Pellosta.

Rajajoen syvin kohta

Maankuulu Aavasaksa, joka oli aikoinaan kuuluisa keskikön auringon katselupaikka, sijaitsee Pellon rajalla, Ylitornion puolella. Vaaran laelle pääsee linja-autolla ihailemaan upeita maisemia. Paikalla on ravintola, kesäteatteri ja useita näköalatasanteita.

Tornionjoen ehkä tunnetuin nähtävyys on Kukkolankoski. Koski on noin 3,5 kilometriä pitkä. Pudotusta koskessa on noin 17 metriä. Kirkas vesi virtasi solisten kivien välissä.

Paikkakunnalla on ikivanha perinne: kalan lippoaminen. Siinä pitkävirtaisella haavilla yritetään pyydystää kutemaan nousevaa siikaa. Tällä kertaa vesi oli korkealla ja virtaus voimakas, joten kala ei uinut haaviin.

Tornionjoki on myös rajajoki. Valtakunnan raja kulkee joen syvimmissä kohdassa. Tarkastus tehdään 20 vuoden välein. Viimeisimmässä tarkastuksessa raja siirtyi muutaman metrin Suomen puolelle.

Kotimatka jatkui Tornion ja Oulun kautta Kalajoelle, jossa oli ruokatauko. Samalla ihailimme hiekkasärkkää. Hiekka oli samanlaista hienoa hiekkää kuin Vätikän rannoilla. Kalajoelta tulimme Pohjanmaan kautta takaisin Huittisiin.

Erkki Poutanen

Loppu

Hammerfest on pirteän näköinen pieni kaupunki omaperäisine omakotitaloineen. Kuva Erkki Poutanen.

Alta-nimisen vuonon rannoilla, rinteillä sijaitsee Alta-niminen kaupunki, jota kutsutaan Revontulien kaupungiksi. Golf-virran lämpö pitää vuonon sulana talvellakin. Kuva Erkki Poutanen.

Suursaari - Hogland

Suursaari ennen sotia. Taustalla Suurkylä ja satama. Kuva Helliikki Mattlarin kokoelmasta.

Ikimuistoinen kesämatka

Kesäkuussa 1939 suunnitelimme äitini Saimi Sorri-Hukkasen kanssa pitkää polkupyörillä tehtävää kesälomaretkeä. Reitti kulkisi pitkin itäistä Kannasta Käkisalmen kautta Kuolemajärvelle ja edelleen Koivistolle. Sieltä matkustaisimme laivalla Suursaaren, mistä noin viikon kuluttua palaisimme Kotkan kautta kotiin. Viimeisen osuuden kulkisimme junalla. Pitkillä matkoilla käyttäisimme linja-autoa, pyörät oli tarkoitettu lyhyehköjä pyrähdyskiä varten.

Olin tuolloin 14-vuotias. Minulle oli varattu Toini-täntini entinen polkupyörä, joka oli uudempi ja parempi kuin äidin ikivanha puuvanteinen rämiskö, jolla hän kuitenkin ajoi.

Saimin päivän aikoihin heinäkuussa matkamme alkoi sijoittamalla pyörät Käkisalmen junaan. Siellä keltaisilla puupenkeillä istuessamme sain kuulla, että yöpyisimme hotellissa. Vierailimme ensin Pärnän kaupunginosassa äidin tuttavien, Pettisten luona. Hotelli Seurahuone oli mielestäni kovin hieno; enhän koskaan ainakaan muistanut nukkuneeni hotellin vuoteessa.

Käkisalmesta matka jatkui pyörillä vaihtelevassa maastossa kohti Vpl. Pyhäjärveä.

Sisäkuva Suursaaren kirkosta, jossa Saimi Sorri-Hukkasen isä on mitä todennäköisimmin toimittanut jumalanpalveluksia ja muita sakramenteja ollessaan pappina Suursaassa. Kirkon kaksi alttaritaulua, koko muu sisustus ja melkein kaikki irtain on hävinnyt. Evakoon on saatu pelastettua kirkonkellon lisäksi vain vuodelta 1751 peräisin olevat kalkki (ehtoilisviinin tarjoiluastia) ja pateeni (öylättilautanen). Kuva Helliikki Mattlarin kokoelmasta.

Matkan uusissa maisemissa uskon jaksaneeni hyvin, mutta pari seuraavaa yöpymispaikkaa olen unohtanut. Matkapuku oli koko ajan sama, eihän silloin erillistä pyöräilyasua tunnuttakaan. Äiti vain otti leveälierisen hatun pois polkemisen ajaksi.

Uusi kohteemme oli Terijoki, jonne vievän linja-auton etupenkkiin sijoituimme. Pyörät kulkivat mukavasti auton takatelineeseen kiin-

nitettyinä.

Valitsimme luterilaisen kirkon viereisen puiston penkin vähän levähtääksemme, äiti oli ollut hiukan huonovointinen autossa. Lähelläme liikkui ystävällisen näköinen nainen, joka jollain tavoin kuuluikin kirkon henkilökuntaan. Hänen avulla pääsimme pesemään kätemme ja hiukan siistimään vaatteitamme.

Pyörät oli saatu johonkin säilöön, ja me lähdim-

me jalkaisin kohti pappilaa, minne oli suunniteltu pientä visiittiä. Siihen aikaanhan oli aivan luontevaa mennä käymään kylään ennalta ilmoittamattakin.

Pappilan puutarha oli mielestäni Valamon suuria puistoalueita lukuun ottamatta kaunein kukkaistarha, mitä oli nähnyt. Äkkiä lasiveranнан ovi aukeni, ja pihalle ilmestyi kesäasuinen mies, itse kirkkoherra Väinö Mutru.

Ensin talon isäntä hämmästytti ja näytti sitten hämentyneeltäkin. Kyllä hän äidin heti tunsu ja arvasi tietenkin, kuka minä olin, mutta sisälle pyynnön sijasta hän kovasti pahoitellen kertoi olevansa juuri lähdössä Viipuriin. Hän vaikutti kyllä hyvin ystävälliseltä ja iloiselta. Ja selvishän se hänen matkansa syykin: hänen vaimonsa oli juuri saanut Viipurin sairaalassa poikavauvan, ja isä oli luvannut mennä heti heitä tervehtimään.

Tottahan me sen ymmärsimme. Onnittelimme kovasti ja suostuimme jäämään siksi ajaksi ulkopenkille istumaan, että saimme juoduksi meille tuodun mehun. Pari ujothkoa lapsukaista katseli meitä het-

ken aikaa häviten sitten sisälle. Pikavisiitti, mutta muisto on yhä herttainen.

Muistan hämärästi Terijokella sijainneen ortodoksisen kirkon, upean valkean rakennuksen lukuisine torneineen ja kupoleineen. Muistikuvissani näen ne vaaleansinisinä ja kultaisina. Kirkko oli ihmeellisen juhlallinen ”valamolainen”.

Äiti oli suunnitellut matkan hyvin. Illan jo hiukan viiletessä haimme pyörät ja ajoimme puistomaista rantatietä Kuokkalan apteekille. Siellä äiti tiedusteli farmaseutti Laina Räsästä, ystäväperheen tyttäreltä. Meitä tervehti hymyilevä, hyvin ruskettunut neiton, jolle kerroimme terveisiä Kurkijoelta. Koska Lainan isä Veli Räsänen oli Kurkijoen kuuluisa kasviokspertti, äiti tietenkin otti puheeksi myös tämän Kannaksen osan harvinaisuudet. Ja Lainahan olikin valmis lähtemään oppaaksemme merenrannan suuntaan. Kahdella tai kolmella erikoisuudella täydentyi kasvikoelmani tuolla visiitillä.

Seuraavana aamuna nousimme jälleen pyöriille, mutta emme ole voineet tehdä koko Terijoken ja Kuolemajärven välistä matkaa ainoastaan omilla ajoneuvoillamme. Jossain meidän on pitänyt kiivetä linja- tai postiauttoon.

Pappilassa Kuolemajärvellä

Olimme saapuneet Kuolemajärvelle, lapsuuteni unohtamattomille kesämaille kuin ennen ukin ja mummin luo. Nyt pappilan isäntäväkenä olivat kirkkoherra ja rouva Gummerus.

Meidät kutsuttiin ensin ruokailemaan ja myöhemmin vielä runsaaseen kahvipöytään kierreltyämme ensin pappilan ympäristössä. Taas saimme oppaan. Gummerusten kasvattipoika, teologian ylioppilas Juhani Rekola kyseli, missä halusimme käydä. ”No ainakin rannalla ja mansikkapaikoilla.”

Samanlainen pyöreä kukkapenkki lipputangon ympärillä, samanlaiset heleänisinet lobeliat kuin silloin ennen. Vihannes- ja mansikkamaa rinteessä, sen takana järven välkkyvä selkä. Ja kirkontorni. Juhani Rekola – myöhemmin Tukholman suomalaisessa seurakunnassa kauan toiminut – näytti meille myös jotain muuta: linnoitustyön jälkiä, kaivantoja, teräviä kivilohkareita vinosti itään päin siellä ja täällä...

Paluuvaelluksella pappilan suojiin oppaamme poimi minulle kasvitarhan loiskasvin, lehtivihreättömän humalavieraan. Mikä löytö, jälleen harvinainen lisä herbaariooni.

Pappilasta lähtevän koiravukujan päässä oli lähin naapuri. Emme voineet olla poikkeamatta Vyyryläisellä, vaikka talosta ei näkynyt mitään liikettä. Ihmeen suuri lehtipuu varjosti päätyä, kuten muistinkin. Tien toiselta puolen astelikin Annamari

ilmielävänä meitä kohti. Hänen ikäänsä en koskaan saanut tietää, lapsenmielessäni hän oli aina vain herttainen pikkumummo, tuon hiljaiseksi käyneen talon tytär. Siunaillen hän niiasi syvään äidille, mutta myös minulle, koulutyttöle. Menin aivan hämilleni.

Pyöräillessämme kohti kirkonkylää ylitimme myös Salmen sillan. Siinä olimme Pirkko-hevosella kerran hätää kärsimässä vauhkou-tuneen ajokkimme säikkyydessä autoa. Kirkolla pistäydymme vielä parissa tutussa kaupassa, ja pistipä Riikosen Väinö karamellipussinkin käteeni.

Päätarkoituksenamme oli laskea kukkia kirkon viereisellä hautausmaalla rakkaittemme kummuille. Hautoja ympäröivän valkean säleaitauksen pikkuporista astuttuamme olimme isäni, mummini ja ukkini leposijojen äärellä. Ne olivat viimeiset jäähyväisemme siellä. Nyt ei ole enää kiveä kiven päällä.

Koiviston merisatama vaikutti vilkkaalta liikepaikalta. Sää oli sadepäivän jälkeen taas mitä parhain. Olin silloin ensi kertaa elämässäni merellä. Jännitys nousi Suursaaren komean silhuetin noustessa näköpiiriin. Äiti muisteli pienen nuoruudenaikaisen ystäväpiirinsä tekemiä vaellusretkiä saaren erikoisessa maastossa. Tuolloin ukkini oli toiminut lyhyehkön ajan pappina Suursaassa, paljon ennen Kuolemajärven aikaa.

Lomailua Suursaassa

Asetuimme taloksi Talsin talon yläkertaan. Tämä perhe kuten monet muutkin majoittivat kesävieraita. Asetin mukana seuranneen tilapäisen kasviprässini lattialle muutaman poimimani kivenmukuran alle. Olin valmis uusiin elämyksiin. Löysimme ruokailupaikaksemme pyöreälinjaisen Retkeilymajan, sen iloisen puheensorinan täyttämän kukkaisen terassin.

Entisen tulliesimies Lindholmin talossa tulostamme tiedettiin jo. Siellä kesänsä viettävä talon tytär Tyyni Morja kiirehti pihalle vastaan havaittuaan meidät ikkunasta. Hän oli saanut korttimme ja jo valmiiksi suunnitellut saarella oleskeluamme. Iloinen jälleentapaaminen halailuineen ja haasteluineen!

Tyyni-täidin seurassa kului monia mukavia tunteja. Kävimme pienessä keltaiseksi maalatussa kirkossa ukkia muistellen. Seuraava kohde oli taitelija W. J. Mattilan ateljee, minne poikkesimme kapealta kujaselta. Taiteilija, hänkin Tyynin ja äitini Saimin vanhoja ystäviä, esitteli meille töitään ja lopuksi vielä pitkänhuiskean Jorma-poikansa. Ja kohta Tyyni-täti olikin jo touhuamassa kasvinkuruuretkä. Se sovittiin seuraavaksi päiväksi.

Retkemme maasto vaihteli. Oli rantaa merinätkelmineen, rantasappeineen ja tienvierien tyräkkikukinnot. Oli kalliolle nousua ja avulias nuorimies, joka ojensi

Kuolemajärvellä sijainnut Salmen silta on kuvattu 1920-luvulla. Kuva Helliikki Mattlarin kokoelmasta, valok. Leander Mattila.

Hiitolaiset ry:n syyskokous

Hiitolaiset ry piti sääntömääräisen syyskokouksen lauantaina 12.10. klo 12 Karjalatalon Laatokka-salissa Helsingissä. Läsnä oli toistakymmentä jäsentä.

Syyskokoukseen liittyvä jäsenistölle tarkoitettu jäsentilaisuus pidettiin samassa salissa klo 14 alkaen. Hiitolanjoki-seminaarissa FM, kansanperintetutkija ja Mikko Europaeus kertoi mielenkiintoisesti Hiitolanjoki-projektista. Tilaisuus järjestettiin kaikille avoimena ja yhteistyössä OK-opintokeskuksen kanssa. Läsnä olikin yli 20 kuulijaa.

Hiitolaiset ry:n puheenjohtaja Veikko Suutari avasi syyskokouksen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Riitta Veijalainen ja pöytäkirjanpitäjäksi Marja Toivonen. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Eeva Liikanen ja Margit Räsänen. Heidät valittiin myös ääntenlaskijoiksi.

Kokouksessa pidettiin hiljainen hetki poisnukkuneiden jäsentemme muistoksi. Yksimielisesti valittiin vuoden 2009 hallituksen puheenjohtajaksi Kirsti Sepälä. Varapuheenjohtajaksi valittiin niin ikään yksimielisesti Juho Paukkunen.

Hallituksen erovuoroisia jäseniä olivat Anita Nikkilä ja Juho Paukkunen. Anita Nikkilä valittiin uudelleen, toiseksi hallituksen jäseneksi valittiin Margit Räsänen. Heidän toimikautensa on 2009 - 2010. Edelleen vuoden 2009 hallituksessa jatkavat Eerikki Raunemaa ja Marja Toivonen. Vuoden 2009 tilejä valittiin tarkastamaan Kaisa Ruotsalainen ja Jouni Veijalainen sekä varalle Eeva Liikanen.

Naistoimikunnassa jatkavat Eerikki Raunemaa ja Riitta Veijalainen. Historiikkitoimikunnan ko-

koonkutsujana jatkaa Eeva Liikanen, puheenjohtajana Kauko Veijalainen, jäsenenä Taisto Ahokas ja sihteerinä Marja Toivonen.

Taloudenhoitaja esitteli hallituksen ehdotuksen vuoden 2009 jäsenmaksuksi. Siitä keskusteltiin vilkkaasti. Lopulta päädyttiin hyväksymään hallituksen ehdotus: varsinainen jäsen 13 €, nuorisojäsen 8 € ja muun yhdistyksen kautta Karjalan Liiton jäsenmaksu 8 €. Hiitolaiset ry:n ainajäsenen Karjalan Liitolle menevä jäsenmaksu on 6 €.

Ensi vuoden toimintaa

Sihteerit esitteli hallituksen esityksen vuoden 2009 toimintasuunnitelmaksi sekä tulo- ja menoarvioksi. Keskustelujen jälkeen ne hyväksyttiin. Keskusteluissa esitettiin myös, että tunnusteltaisiin kurkijokelaisten kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuuksia. Tällä hetkellään yhteistyötä tehdään kiinteästi kirvulaisten ja kaukolalaisten kanssa.

Toimintasuunnitelman runkona ovat tarinaillat hiitolaisten ja kirvulaisten

vuoronperään isännöiminä Käkisalmi-salissa Karjalatalolla klo 17-19 seuraavina tiistai-iltoina: 24.2., 17.3., 21.4., 22.9., 20.10. ja 17.11.2009.

Vuonna 2009 tulee yhdistyksen perustamisesta kuluneeksi 55 vuotta. Yhdistyksen kevätkokous järjestetään lauantaina 28.2.2009 klo 13 Karjalatalon Laatokka-salissa juhlapöytäkokouksena, jossa sääntömääräisten asioiden jälkeen jäsentilaisuutena pidetään kahvikonsertti. Tilaisuudessa on myös tarjottua julkistaa yhdistyksen historiikki.

Syyskokous pidetään Käkisalmi-salissa 24.10.2009 klo 13-16. Hiitolaisten, kirvulaisten ja

kaukolalaisten yhteinen joulujuhla pidetään 28.11.2009 Laatokka-salissa. Tilaisuus alkaa klo 13.

Vuodelle 2008 yhdistyksen retkeksi oli suunniteltu matkaa tutustumaan Hiitolanjokeen. Retki valitettavasti peruuntui monien yhteensattumien vuoksi, mutta pyynnöstä retken toteuttaminen on ensi vuoden toimintasuunnitelmassa. Järjestetään yhteistyössä OK-opintokeskuksen kanssa Karjalan/Hiitolan luontoaiheinen seminaarisarja (2-3 tilaisuutta) vuoden 2009 aikana.

Marja Toivonen

Mielipide

Sananvapaus on kehityksen kulmakivi

Jokaisella ihmiskunnan yksilöllä on perustavanlaatuisen oikeus sekä fyysiseen että henkiseen koskemattomuuteen, ellei sillä suojella toisen yksilön vastaavia oikeuksia. Ihmisoikeusvaltiossa on opittu myös ulkoistamaan omien oikeuksien suojele yhteiskunnan harteille, ja lähdetään siitä oletuksesta, että yhteiskunnan toimijat palvelevat pyyteettömästi kansalaisten etua tässäkin asiassa. Ilman riittävää suojelua eivät oikeudet toteudu, ja sellaisen asiantilan jatkuminen Suomessakin tulisi kääntämään kehityksen suuntaa omalta osaltaan taaksepäin.

Opitun kielen avulla yksilö pääsee perehtymään ihmisten luomiin aatejärjestelmiin, joita on sovellettu alati uudistuvien tavoitteen elämän ja yhteiskunnan osa-alueilla. Vapaa kieli antaa ajattelukyvyllä työkalun, joka on ensisijaisen tärkeää kriittisen ajattelun ja logiikan kehittymiselle. Kieli muuttuu luonnollisen ja verkkaisten kehityksen

tahdissa, eikä tähän kehitykseen tule keinotekoisesti puuttua, sillä kielen keinotekoisesti tuhaan tahtiin muuttaminen käytännössä vaikeuttaa loogista ajattelukykyä.

Kielessä ei myöskään voi olla rajoituksia käytettyjen sanojen suhteen, sillä sellainen menettely ei ratkaise esimerkiksi poliittisen johdon taholla kansalaisten havaitsemia epäkohtia, vaan ainoastaan lakaisee ne tyypistetyn 'oikeaoppisen' kielen taakse. Jokainen voi loukkaantua tai sanoa loukkaantuvansa mistä tahansa asiasta, eikä tämän perusteella pidä koskaan lähteä laisäädännön keinoin kielen käyttöä rajoittamaan.

Lainsäädännön tulee aina pyrkiä vastaamaan oikeudenmukaisuutta ja rajoittamaan kansalaisten vapauksia niin vähän kuin mahdollista. Sananvapaudenkaan suhteen se ei Suomessa vielä näin tee ainakaan harjoitetun laintulkinnan mukaan, sillä kaikkia ihmisen luomia ajatusrakennelmia, harjoitettua

toimintaa sekä olemassa olevaa historiankirjoitusta täytyy voida myös kärjistetyin kriittisin äänenpainoin aina asettaa kyseenalaisiksi. Edes uskontojen maailmankuvan arvostelu ei tee tästä poikkeusta.

Jokaisella on kuitenkin oltava aina mahdollisuus kieltäytyä oman uskomusjärjestelmänsä vastaisesta informaatiosta. Tämä pätee niin ateisteihin kuin uskovaisiinkin sekä erilaisten aatteiden vannoutuneisiin kannattajiin. Valtaosaltaan kyse on oman vapaan tahdon käyttämisestä, jolla voidaan rajoittaa itselle epämieluisiksi miellettyjen aiheiden käsittelemistä, tai sellaisen yhteiskunnan osa-alueen toimintaan osallistumatta jättämisestä, missä kyseessä olevia itselle epämieluisia asioita jouduttaisiin esimerkiksi viran puolesta laisäädännön velvoittamana käsittelemään.

Sen sijaan yhteiskunnan on aina turvattava järjestelmässään ensisijaisesti aktiivisen käytännön tasolla yksilön fyysinen ja henkinen koskemattomuus, johon myös kaikkien kansalaisten on sitouduttava, jotta rauhallinen rinnakkaiselo olisi

ylipäättään mahdollista.

Kehotukset fyysisen koskemattomuuden loukkaukseen ovat aina tuomittavia, ja tämä on mielestäni ainoa asia, missä sananvapautta pitää julkisessa sanassa ja uskontojen ulosannissa rajoittaa, eli se on kiellettyä kokonaan - ja ilman minkäänlaisia reunaehtoja tai myönnytyksiä edes äännekkäimmälle uskontokunnalle. Viihteessä ja taiteessa ei tällaisia rajoituksia pidä olla, jos ne on suunnattu yhteiskunnan täysi-ikäisille kansalaisille, koska ne turvaavat omalta osaltaan laaja-alaisen ymmärryskyvyn elämän vaikeidenkin sekä vahingollisten osa-alueiden käsittelyyn rauhanomaisin keinoin.

Vapaa ajattelu sekä sananvapaus luovat edellytyksiä olemassa olevien epäkohtien havaitsemiseen, minkä jälkeen voidaan keksiä keinoja ongelmien ratkaisemiseksi. Suomalaisen yhteiskunnan ja etenkin koko maailman myönteinen kehitys edellyttää sitä, eikä tätä mahdollisuutta ole varaa menettää.

Toni Siira

ohjaavan kätensä aina, kun kipusimme jyrkännettä.

Myöhemmin teimme vielä pyörätken majapaikastamme Suurkylästä saaren toiseen päähän Kiiskinkylään. Näkymät olivat lumoavan kauniit ilta-auringossa. Muistan Selkäapajan lahden ja Pohjoiskorkian. Missään ei ollut sen veroista. "Tänne haluaisin häämatkalleni", ilmoitin äidilleni. - Ei meillä ollut enää Suursaarta häämatkani aikaan. Se oli kuin mereen vajonnut tarujen Atlantis.

Me nautimme hiekkarannan ja meren tarjoamista iloista. Uimarantaan mentiin laatoitettua tietä pitkin ohi Kasinon, josta iltaisin kantautui tanssiorkesterein sävelet. Kävimme vain kerran kasinolla Tyyni-tädin kanssa ja silloinkin päiväsaikaan "hienommilla kahveilla".

Minulle oli hankittu oikein ranta-asu, mihin olin tyytyväinen. Mutta jotain puuttui - rantakengät. Sellaisia olin kyllä nähnyt erään kenkäkaupan ikkunassa, mutta ne olivat kauhean kalliit, kokonaista 75 markkaa. Kengät olivat muodikkaan puupohjaiset, päällä sini-valkoiset ristikkäin menevät nahkahihnat.

Tuumaailun jälkeen äiti suostui kuitenkin ostamaan kengät hintaa tosin kauhis-

tellen. Tuo yllättävä menoerä lienee antanut aiheen tutkia matkakassamme. Se oli huvennut pelottavasti, olimme myös hiukan ylittäneet aiotun oleskeluajan. Oli siis pakko palata todellisuuteen eli laivalippuihin Kotkaan ja sieltä junamatkaan Elisenvaaraan.

Haikeat hyvästit ja vilkutukset meitä saattamaan tulleille ja ehdoton aikomus palata taas pian, ehkä jo seuraavana kesänä. Kasviprässi oli tiukasti sijoitettu matkailukun pohjalle. Mielialani alkoi kohota Kotkaa lähestyessämme, sillä se olisi minulle aivan uusi kaupunki. Melkein kaikki, mitä sieltä muistan, on äiti hiekanvärissä takkipuvussaau rautatieaseman väreän puun varjossa tutkimassa, olisiko meillä rahaa asemaravintolan virvokkeisiin. Meillä oli, mutta ne olivatkin viimeiset markkamme.

Junassa ei enää käynyt jäätelönmyyjäpojan pysäyttämisen, vaikka hän olikin luokkatoverini Turtaisen Osmo. Taisimme vain hymyillä vähän vaivautuneesti. Oloimme kuitenkin pian onnellisesti kotona, ja siellä puutarhamme antimet odottivatkin jo korjaajiaan.

Puutarhan keltainen ruusu kukki, viimeistä kertaa meille.

Hellikki Mattlar

Kesän 1939 lomamatkalta palattuamme Elisenvaaran kotimme takana sijaitsevassa puutarhassa kukki keltainen ruusu meille viimeistä kertaa. Kuva Hellikki Mattlarin koelmasta, 1.5.1939 valok. Kalervo Hentilä.

Eskon puumerkki

Nordströmille muistopaasi

Suomen ja Karjalan ystävän Ragnar Nordströmin (s. 16.1.1894 Loviisa - k. 25.12.1982 Loviisa) muistopaasi paljastettiin Loviisassa lokakuun 11. päivänä. Loviisan Reserviupseerin 70-vuotismarkkipäivän vion yhteydessä paljastettiin Loviisan kaupungin Keskuspuistossa jääkärieverstitilunantti, heimosoturi, laivanvarustaja, suurliikemies ja Loviisan kaupungin kunniaporvari Ragnar Nordströmin graniittinen muistopaasi, johon on kiinnitetty reliefi, jonka on veistänyt professori Kalervo Kallio (1909-1969). Reliefi kuvaa Nordströmin kasvoja katse suunnattuna kohti Loviisan kirkkoa.

Ragnar Nordströmin vanhemmat olivat kotoisin Salmin pitäjän Varppalan kylästä. Hänen kristilliset ja isänmaalliset arvonsa olivat koti, uskonto ja isänmaa. Hän pyrki vastustamaan bolševismia kaikin käytettävissä olevin voimin. Hän oli saanut jääkärikoulutuksen Saksassa Lockstedtin koulutusleirillä.

Nordström osallistui ns.

Itä-Karjalan sotaretkeen. Hän haavoittui Lempäälässä punaisia vastaan käydysä vapaussodan taistelussa, jonka seurauksena hänen oikea käntensä jouduttiin amputoimaan. Hän opetteli kirjoittamaan vasemmalla kädellä. Hänen ansioistaan Suomi sai Ruotsista talvisodan aikana vapaaehtoisia taistelemaan Suomen rinnalla, samoin ase- ja ammustarvikeostot Boforsin asetehtaalta ja Ruotsin armeijalta onnistuivat. Jopa Ruotsin ammattiyhdistys LO lahjoitti osan omasta palkastaan Suomen keräykseen.

Vähemmän tunnettu on Ruotsin ilmavoimien lentokaluston myöntäminen Pohjois-Suomen rintaman puolustukseen ja ilmatilan valvontaan. Näistä tapahtumista kertoo juuri ilmestynyt Gummeruksen julkaisema kenraali evp. Pentti Airion kirjoittama kirja Ragnar Nordström ja talvisota.

Jo talvisodan aikaan suomalaiset sotilaat taistelivat ylivoimaista Neuvostoliittoa vastaan veitsi kurkulla, sillä aseistuksemme alivoima eri

aselajeissa oli moninkertainen. Tilanteen pelastivat Nordströmin järjestämät, tosin Suomen valtion maksamat panssarintorjuntatykit Bofors 37 mm, konekiväärit, pikakiväärit ja kiväärit.

Torjuntataistelut Sallan, Petsamon, Märkjärven ja Pelkosenniemen lohkoilla onnistuivat, eikä Neuvostoliitto onnistunut katkaistaan Suomea kahtia Oulu-Tornio -linjalla. Ne olivat Suomelle kunniakkaat 105 päivää. Rauhanteon ehdot olivat vähemmän kunniakkaat pakkorauhan sanelemat, ja aluemenetykset olivat mittavat. Karjalaiset, kolttalappalaiset ym. heimot joutuivat jättämään kotinsa. Hirsylän mutkassa siviilit jäivät neuvostoarmeijan vangeiksi.

Kuten jatkosodasta kertovassa Åke Lindmanin ohjaamassa filmissä Tali-Ihantala kerrotaan, oli Suomi jälleen toisen maailmansodan suurimman torjuntataistelun voittaja ja pelastui sillä voimain ponnistuksella täysmiehitykseltä ja mitä todennäköisimmin virolaisten kokemilta Siperian työ- ja vankileireiltä. Silloin tais-

teltiin Ragnar Nordströmin henkilökohtaisesti maksamalla aseilla.

Suomen armeija oli talvisotaa paremmin varustautunut, ja esimerkiksi Laguksen panssarit taistelivat pikavauhtia itsensä Pietarin porteille. Tali-Ihantalan jälkeen Neuvostoliitto keskitti joukkojaan Berliinin taisteluihin, ja jälleen talvisodan aikaiset aluemenetykset kirjattiin Porkkalan vuokra-alueen lisäksi menetetyiksi, mikä vahvistettiin Pariisin Stalinin manipuloimassa rauhansopimuksessa vuonna 1947. Satojen miljoonien sotakorvaukset sisältyivät rauhanehtoihin.

Ajat olivat taloudellisesti ankeat suomalaisille, ja kaikkea oli pulaa. Ragnar Nordström auttoi karjalaisia hädässä. Hän rakennutti karjalaiskylän Loviisan Valkoon ja antoi muutakin taloudellista apua kuten joulupaketteja tuhansille puutteessa eläville perheille. Hän oli monipuolinen hyväntekijä, joka tunnettiin nimellä eversti. Kirjeet ja postikortitkin tulivat perille Nordström ei henkilökoh-

taisesti hyväksynyt kumpakaan toisen maailmansodan diktaattoria Josef Stalinia eikä Adolf Hitleriä. Hänen satamiaan olivat Liinahamari Petsamossa ja Valko Loviisassa. Jäämerellä harjoitettiin syvänmeren kalastusta kuten sillin ja turskan (lipeäkala) pyyntiä sekä sahatavaran vientiä ennen sotia.

Nordströmin varustamolla oli suuri purjelaiva-aluskanta, joka purjehti maailman kaikille mantereille Australiasta ja Afrikasta aina Etelä-Amerikkaan asti. Toisen maailmansodan päätyttyä Ragnar Nordström oli Suomen suurin yksityinen laivanvarustaja, jonka varustamolla oli kaikkina aikoina yhteensä noin 70 alusta. Nykyään yhtiö harjoittaa ahtaustoimintaa ja sisäryhtiö transitokonttaliikennettä mm. Euroopasta Suomeen ja Venäjälle. Se tulee toimimaan mm. yhtenä kolmesta pääoperaattorista Helsingissä marraskuussa avattavan Vuosaaren uuden konttisataman toiminnossa.

Muistopaasi luovutettiin Loviisan kaupungille. Sen jälkeen oli Loviisan Pallohallissa Uudenmaan Reserviläisten Soittokunnan järjestämä muistokonsertti.

Ytimekkäimmän kiitospuheen piti Suomen Ilmavoimien edustaja, joka sanoi: ”Suomen Ilmavoimat kiittää Ragnar Nordströmiä Suomen itsenäisyydestä.” Ne kiitokset Ragnar Nordström oli varmasti ansainnut koko Suomen kansan ja erityisesti karjalaisjuuristen kutsuvieraiden puolesta.

Pentti Ohvo
Loviisa

Kiitos luottamuksesta.
Pidetään yhteyttä

Pekka Ahokas

Keskusta.fi
Loimaa

Asianajaja

ASIANAJAJA

on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari

Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo

Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Tunnistatko?

Oheisena kaksi isäni, Pekka Kiiskin ottamaa valokuvaa, joihin tarvittaisiin lisätietoja. Tarkoituksemme on antaa Kurkijoki-museon käyttöön isän kokoelmasta kuvat ja/tai niiden kopiot, jotka kiinnostavat museota. Mutta kuvalla ilman tietoja ei ole juuri merkitystä. Pienikin vihje voi auttaa etsimisessä eteenpäin.

Olin kiitollinen tiedoista, jotka voi joko lähettää postissa osoitteella Marjaliisa Laine, Riihitie 10 A 12, 00330 HELSINKI

tai soittaa puh. 050-528 0110 tai (09) 412 6467. Jos en satu olemaan paikalla tai pysty vastaamaan, soitan annettuun numeroon mahdollisimman pian. Kiittäen vaivannäöstä

Marjaliisa Laine
o.s. Kiiski Elisenvaarasta

Kuka mahtaa olla opettaja Laina Näykin kanssa kuvassa? Onko kuva otettu Elisenvaarasta ns. kyläkoulun lähellä?

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kemijärvi
2. Tiibetissä (yli 4 000 m meren pinnan yläpuolella)
3. Ahvenanmaalla
4. Turun tuomiokirkossa
5. Kiina
6. kahvi (v. 1954)
7. hippiaäinen
8. Ilmari Kiannon
9. neljännes
10. 1,5 kiloa

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Suuri ryhmä nuoria ja muutama vähän vanhempi henkilö. Aivan takana keskellä on mieshenkilö, olisiko opettaja? Mikähän tilaisuus on kysymyksessä, milloin ja missä?